

EL METGE DAVANT L'ESTRATÈGIA I EL PROGRAMA DE VACUNACIÓ ENFRONT LA COVID-19

Document de Posició del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya

Març de 2021

La vacunació enfront la COVID-19 representa, probablement, l'estratègia més efectiva i eficient per reduir la morbiditat i la mortalitat causada per aquesta malaltia, protegint els grups més vulnerables, en un context de disponibilitat progressiva de dosis.

Aquesta estratègia ha estat basada en les recomanacions de diferents grups de treball, tan a nivell internacional com estatal, i és important que la ciutadania sigui conscient que les vacunes que finalment s'administraran per immunitzar enfront la COVID-19 disposen dels mateixos nivells de seguretat que qualsevol altra vacuna emprada. Donat que un dels fets que ha pogut generar certa desconfiança és la rapidesa amb què s'han desenvolupat aquestes vacunes i la urgència amb què les agències reguladores les han aprovades, cal aclarir que els temps de desenvolupament de la vacuna s'han escurçat per diferents motius:

- Primer, perquè les companyies desenvolupen les vacunes realitzant en paral·lel diferents fases de recerca clínica que normalment es farien de manera seqüencial.
- Segon, perquè les companyies comencen a fabricar "a risc" –recolzant-se en els pagaments anticipats dels acords de compra–, de manera que poden disposar de dosis des del mateix moment en què són autoritzades.
- Tercer, perquè, per agilitzar el procés d'avaluació en una situació d'emergència sanitària com l'actual, la European Medicines Agency (EMA) ha posat en marxa un procés de *rolling review*, de manera que el seu Comitè de Fàrmacs d'Ús Humà revisa les dades conforme estan disponibles, de manera continuada, permetent avaluar amb rapidesa les sol·licituds i, al mateix temps, garantir dictàmens científics sòlids.

Això ha permès accelerar el procés d'avaluació de les vacunes, sense comprometre en cap moment les condicions de seguretat per a la seva autorització.

Està previst també fer un seguiment del programa de vacunació (vigilància postcomercialització) per poder seguir aprenent de la malaltia i, sobretot, per veure i avaluar la cobertura, la seguretat i l'efectivitat de les vacunes. S'analitzaran de manera contínua les notificacions de sospita de reaccions adverses realitzades, tant pels professionals sanitaris com pels propis ciutadans vacunats, compartint informació entre agències europees i amb l'Organització Mundial de la Salut (OMS).

Cal tenir present la dificultat logística de distribució i d'administració de les vacunes enfront la COVID-19. Ambdues són complexes i associen punts crítics que s'han hagut d'anticipar tècnicament abans de l'arribada dels primers lots. La distribució de les vacunes requereix d'una plena col·laboració i coordinació entre institucions públiques i les companyies farmacèutiques perquè la logística de la cadena de subministraments sigui eficaç i ordenada.

Donat que no es disposa d'un estoc de vacunes per a tothom, que s'aniran rebent de manera progressiva i que, possiblement, seran de tipus diferent, ha estat necessari establir l'ordre de prioritat dels grups de població a vacunar, tenint en compte aspectes ètics i criteris de risc.

Està prevista una estratègia de comunicació que ha de contribuir a què l'accés a la vacunació sigui efectiu, equitatiu i respecti els principis ètics i de transparència. Això només serà possible generant confiança, la qual es traduirà en un índex alt de vacunacions.

Cal recordar que els metges afronten una responsabilitat professional i ètica davant la societat en relació amb la vacunació, en un doble vessant: per una banda, com a agents proactius en l'estratègia de vacunació generalitzada del nostre col·lectiu, és a dir, d'autoprotecció, i, per altra banda, com a generadors de confiança en la població en relació amb la vacunació.

1. Pel que fa a la primera responsabilitat, cal tenir present que l'autoprotecció del col·lectiu sanitari esdevé en protecció dels seus pacients, de la seva

institució i del sistema sanitari en general. Els metges han d'evitar ser possibles agents transmissors de la malaltia als seus pacients, prenent totes les mesures preventives existents, i han de fer esforços per mantenir-se laboralment actius per estar disponibles per a la cura dels malalts i al servei de les organitzacions sanitàries.

La vacunació dels metges té, a més, un component de responsabilitat social, principi del bé comú per sobre l'individual, però és també un objectiu exemplaritzant en benefici de la salut pública. Com es comenta al document *Ethical Challenges in the Middle Tier of Covid-19 Vaccine Allocation: Guidance for Organizational Decision-Making* del Hasting Center, "una estratègia per fer front a la desconfiança és demostrar el valor de la vacunació entre grups i individus tradicionalment molt valorats, com ara els professionals de la salut".

2. La segona responsabilitat dels metges, en relació amb la vacunació, és la generació de confiança, aportant coneixement contrastat des de l'evidència científica a mesura que va apareixent, evitant desinformacions, resolent dubtes i incerteses des del coneixement, i reavaluant contínuament les informacions que rebem.

El metge ha de ser, doncs, proactiu a l'hora de difondre, almenys dins la seva àrea d'influència, el coneixement científic que avala l'eficàcia de la vacunació universal com a estratègia de lluita contra la pandèmia, apel·lant també a la solidaritat necessària per assolir la immunitat de grup i, per tant, la protecció d'aquelles persones en què la vacunació estigui contraindicada.

És important remarcar que són contraries a la bona pràctica les conductes que puguin incloure la recomanació de no vacunar, generar dubtes infundats al voltant de la vacunació o promoure'n desinformacions.

Avaluar tota la informació a la qual es té accés en aquest moment és molt difícil, tant per a la ciutadania com, a vegades, per als propis professionals. La contínua evolució del coneixement i de la pròpia pandèmia fa que haguem de ser molt curiosos, de manera que ens cal anar plegats: professionals sanitaris, mitjans de comunicació, societats científiques, col·legis professionals, autoritats i

institucions i donar informació contrastada i veraç, gestionant les eventuais incerteses amb objectivitat i transparència.

Del document esmentat del Hasting Center: “escoltar i relacionar-se amb persones que poden dubtar a vacunar-se; aclarir la desinformació que contribueix a la vacil·lació de la vacuna; mantenir un camí cap a la vacunació per a les persones que poden necessitar més informació, discussió o temps; i investigar les mancances en la captació per part de grups prioritzats són activitats crucials per garantir que la distribució de vacunes protegeixi de manera justa els diferents sectors de la nostra societat i contribueixi a una major justícia en salut”.

Estem davant d’una situació excepcional i les mesures que s’han de prendre també ho han de ser. Les recomanacions i actituds dels metges en relació amb la vacuna formen també part d’una bona praxi mèdica.

Aquest Document de Posició ha estat elaborat per la Comissió de Deontologia del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya (CCMC).

Els autors declaren que no tenen cap conflicte d’interessos.